

© Enabel - Kristof Vadino

Sociale en economische ongelijkheid

Wat doet Enabel?

De wereld staat voor enorme uitdagingen om tegen 2030 de duurzame ontwikkelingsdoelstellingen (SDG's) te realiseren. Enabel wil daartoe bijdragen door zijn ervaring en expertise aan te bieden in een aantal specifieke domeinen: vrede en veiligheid, klimaatverandering en milieu, sociale en economische ongelijkheid, urbanisatie, menselijke mobiliteit, en wereldburgerschap. In het zoeken naar aangepaste oplossingen houden we rekening met de onontkoombare realiteit van de demografische explosie en geloven we rotsvast in de kracht van vrouwen en jongeren.

Deze brochure beschrijft hoe we de problematiek van de groeiende sociale en economische ongelijkheid in onze projecten integreren.

© Enabel - Colin Delfosse

Groeiende ongelijkheid

Onze wereld wordt steeds ongelijker en dat heeft een nefaste invloed op de sociale, ecologische en economische duurzaamheid. Via de Agenda 2030 voor Duurzame Ontwikkeling engageren alle landen zich in een nieuw wereldwijd pact om niemand achter te laten.

De Agenda beoogt uitdrukkelijk om de ongelijkheid in en tussen landen terug te dringen (SDG 10), om de genderongelijkheid te verminderen (SDG 5) en om vreedzame en inclusieve samenlevingen te bevorderen (SDG 16). Deze drie doelstellingen illustreren de reikwijdte en de diepgang van de nieuwe wereldwijde ontwikkelingsstrategie.

Gelijkheid is met andere woorden geleidelijk aan de game changer geworden om de transformatie op gang te brengen die de Agenda 2030 nastreeft. Tegelijk blijft ongelijkheid terugdringen een complexe en soms controversiële aangelegenheid. 'Inclusieve groei', 'gedeelde welvaart' en de belofte om 'niemand achter te laten' kunnen slechts gerealiseerd worden indien we de diepere oorzaken van ongelijkheid aanpakken, net als de institutionele factoren die ze bestendigen en de gevolgen ervan op lokaal, nationaal en mondiaal niveau. Het is een van de voornaamste uitdagingen waarmee de mensheid en de ontwikkelingsgemeenschap in het komende decennium geconfronteerd worden.

Onze expertise

Enabel heeft decennialang op tal van ontwikkelingsdomeinen een rijke expertise opgebouwd in verband met ongelijkheid. Bovendien kan Enabel gemakkelijk Belgische expertise mobiliseren. Dat doet het via raamovereenkomsten en partnerschappen met Belgische overheidsinstanties en -diensten (FOD Financiën, FOD Volksgezondheid, intercommunales voor water en leefmilieu), maar ook met vele Belgische universiteiten en onderzoeksinstituten. Tot ons expertisenetwerk behoren internationale organisaties zoals de ILO, de ECF, CIRAD, het UNCDF en *Food for Cities* (FAO).

De strijd tegen ongelijkheid: hoe pakt Enabel dat aan?

Enabel koestert de ambitie om een duurzame wereld tot stand te brengen waarin vrouwen en mannen in een rechtstaat leven en de vrijheid hebben om zich ten volle te ontplooien. Bijdragen tot ieders vrijheid om zich te ontwikkelen vereist dat we de onderling verbonden aspecten en factoren aanpakken die aan de oorsprong liggen van ongelijkheid. Enabel zet in op gelijke toegang tot kwaliteitsvolle basisdiensten en mechanismen voor sociale bescherming, duurzame zakelijke kansen en waardig werk, en op de strijd tegen discriminerende praktijken en genderstereotypen die inclusie in de weg staan. Wij kiezen daarbij voor de mensenrechtenbenadering en streven ernaar de capaciteiten van plichtsdragers te versterken en mensen in een gemarginaliseerde situatie, die met de grootste obstakels af te rekenen krijgen, zelfredzaam te maken.

Kansen voor duurzaam ondernemerschap en waardig werk

Een welvarende omgeving creëren waarin de privésector tot bloei kan komen, is cruciaal in de strijd tegen ongelijkheid. Corrigerende overheidsmaatregelen die op de markt inspelen moeten de ontwikkeling van de privésector te ondersteunen, en vooral vrouwelijke ondernemers een steuntje in de rug geven. Enabel gaat verder dan obstakels wegnemen: we focussen op het creëren en uitbouwen van inclusieve markten die vrouwelijke ondernemers aanmoedigen, en op digitaal ondernemerschap dat jonge ondernemers kan bezielen.

Enabel helpt partnerlanden om ervoor te zorgen dat investeringen een maximale impact hebben op de werkgelegenheid en de economische groei. Daarom zetten we in op waardig werk voor jongeren via technisch onderwijs en beroepsopleiding, en inschakeling op de arbeidsmarkt. Economische inclusie is van essentieel belang omdat hiermee het accent komt te liggen op toegang tot en deelname aan de arbeidsmarkt voor de meest kwetsbaren, d.w.z. vrouwen, jongeren en mensen met een handicap.

Eerlijke en duurzame waardeketens in de landbouw

In de landbouwprojecten baseert Enabel zijn aanpak vooral op waardeketen. Het doel is om kleine boeren en hun organisatie in de verschillende schakels van de waardeketen een relatief grotere toegevoegde waarde te bieden. Dat hangt natuurlijk af van de context, de beleidsstrategieën en de betrokken spelers zelf. Vanuit het perspectief van mensenrechten en waardig werk moeten we uitmaken hoe een waardeketen voor alle spelers en in het bijzonder voor de zwaksten 'eerlijker' en inclusiever kan worden. Enabel heeft specifiek aandacht voor gendergelijkheid en de bijdrage van vrouwen aan landbouw en voedselveiligheid, en ijvert daarom voor gelijke toegang tot grond en gelijke controle hierover als mensenrecht.

Rekening houden met veranderingsfactoren: SRGR en gezinsplanning

Tallose socioculturele en ecologische factoren bepalen in hoeverre mensen hun volledige potentieel kunnen realiseren. De genderproblematiek en de ongelijke toegang van mannen en vrouwen tot goede, betaalbare en toegankelijke gezondheidszorg is één probleem. Daarnaast is de snelle demografische groei een van de structurele problemen die de seksuele en reproductieve

gezondheid en rechten (SRGR) van vrouwen en meisjes in gevaar brengen. Het waarborgen van de SRGR – en vooral de toegang tot kwalitatieve gezinsplanning – vormt een krachtige positieve hefboom in de strijd tegen de machtsverhoudingen die de ongelijkheid institutionaliseren.

Onderwijs, gezondheidszorg en herverdeling via mechanismen voor sociale bescherming

Eerlijke en betaalbare toegang tot kwaliteitsvolle openbare diensten voor onderwijs en gezondheidszorg organiseren behoort tot de belangrijkste herverdelingsmaatregelen in (fragiele) landen. Investeren in onderwijs en in technische en beroepsopleiding voor iedereen is een krachtige structurele correctiemaatregel die – vooral de meest kwetsbare – individuen en samenlevingen uit de armoede kan halen en de ongelijkheid dus kan verminderen. Investeren in gezondheid heeft een onmiddellijke impact doordat ziekten voorkomen of behandeld worden, waardoor mensen geen inkomensverlies hoeven te lijden omdat ze ziek zijn. Gedecentraliseerde openbare structuren die curatieve en preventieve zorg verlenen en de gezondheid verbeteren, zijn noodzakelijk om de meest kwetsbaren in de maatschappij te beschermen, die op het vlak van gelijkheid minder rechten genieten. In elke samenleving is sociale bescherming een veelzijdige strategie om de meest kwetsbaren te behoeden voor gevaarlijke gebeurtenissen die zich in hun leven voordoen. Diverse op herverdeling gebaseerde maatregelen zijn haalbare instrumenten om ongelijkheid te voorkomen en te verminderen.

De digitale kloof dichten

Digitale apparatuur en diensten maken inmiddels integraal deel uit van ons leven, net als het internet. De mobiele telefoon zorgde voor heel wat vooruitgang op het gebied van financiële inclusie, toegang tot informatie en basisdiensten, geboorteaangiften, enz. Toch ontbreekt het kwetsbare groepen vaak nog aan elementaire digitale kennis om ten volle van de voordelen van de digitale revolutie te profiteren. Daarom ijvert Enabel voor de versterking van digitale geletterdheid, digitale competenties en het bewustzijn rond digitale rechten. Zo willen we ervoor zorgen dat terdege rekening gehouden wordt met de groeiende impact van de digitale kloof op de ongelijkheid. Enabel verstrekt zijn partners de middelen om de digitale kloof tussen mannen en vrouwen te verkleinen via projecten die het politiek leiderschap, het ondernemerschap en de juridische zelfstandigheid van vrouwen bevorderen en de strijd tegen gendergerelateerd geweld ondersteunen.

Onze ervaring

Meer inclusie en gelijkheid via onderwijs, opleiding en werk

Enabel heeft heel wat ervaring met projecten voor kinderen, jongeren, vrouwen en kwetsbare migranten op het vlak van onderwijs, beroepsopleiding en inschakeling op de arbeidsmarkt. Het agentschap ondersteunt de eerlijke toegang tot kwaliteitsonderwijs als elementaire maatschappelijke dienstverlening via de bouw of heropbouw van scholen op maat van kinderen en de ondersteuning van kwaliteitsopleidingen en leertrajecten. In Niger voorkwam het Sarraounia-project dat honderden meisjes voortijdig hun studies zouden opgeven en hielp hen om hun diploma te behalen. Het droeg ook bij tot de bescherming van meisjes tegen een huwelijk op jonge leeftijd en tienerzwangerschappen.

Dankzij programma's voor beroepsopleiding en professionele inschakeling in meer dan tien landen genoten grote groepen kwetsbare jongeren een opleiding. Dat is een sleutelstrategie in de strijd tegen de jeugdwerkloosheid. In Oeganda deed Enabel ervaring op met innovatieve financieringen voor inclusie dankzij het *Skills Development Fund* (SDF) in het kader van een publiek-private samenwerkingsovereenkomst. Het SDF streeft ernaar om de inzetbaarheid op de arbeidsmarkt en de bestaansmiddelen van kwetsbare jongeren, vrouwen, vluchtelingen en mensen met een handicap te verbeteren.

Basisgezondheidszorg, SRGR en openbare ziekteverzekering

In negen partnerlanden voert Enabel gezondheidsprojecten uit die stuk voor stuk bijzondere aandacht besteden aan de SRGR-aspecten. In vijf van deze landen ligt de klemtoon voornamelijk op de SRGR en meer in het bijzonder op seksueel geweld en de rechten van adolescenten. In de vier andere landen is stedelijke gezondheidszorg een belangrijk thema. Alleen al in Kisangani (DR Congo) krijgen jaarlijks meer dan vierhonderd verkrachte vrouwen aangepaste zorg.

In Senegal en Mauritanië was de organisatie van een grootschalige, door de staat gefinancierde ziekteverzekering de grote doelstelling. Deze ervaring wordt ook in Oeganda, Niger en Burundi benut. In Senegal zijn 400.000 mensen nu al meer dan vier jaar gedekt door een solide ziekteverzekering: meer dan 4.000 mensen per jaar blijven zo gespaard van dramatisch hoge gezondheidsuitgaven.

Enabel kon in Rwanda, Burundi en Niger heel wat ervaring opbouwen met het organiseren van mentale gezondheidszorg op nationaal niveau, met aandacht voor de meest kwetsbaren in de samenleving.

Vrouwelijk ondernemerschap in Guinee

In het kader van zijn nieuwe ondernemerschapportefeuille in Guinee steunt Enabel de ontwikkeling van het vrouwelijk ondernemerschap op de as Conakry-Kindia-Mamou. Zo willen we inclusie stimuleren en de economische competitiviteit van vrouwelijke ondernemers verbeteren. De klemtoon ligt daarbij op het scheppen van (nieuwe) kansen voor vrouwen, rekening houdend met hun behoeften, en wegnemen van de obstakels waarmee ze elke dag af te rekenen hebben in landelijke en stedelijke gebieden. Enabel plaatst vrouwelijke ondernemers centraal binnen zijn werking, zodat ze voldoende kwalificaties verwerven om:

- hun bestaande (of nieuwe) activiteiten rendabel te maken en de waarde ervan te verhogen;
- een leefbaar bedrijf op te starten in een omgeving die hiervoor beter geschikt is;
- toegang te krijgen tot waardig werk en kwaliteitsjobs.

Om de levenskwaliteit van vrouwen en hun gezinnen duurzaam te verbeteren, streeft Enabel er met deze actie bovendien naar om de dieperliggende oorzaken aan te pakken. Die houden verband met socioculturele obstakels en overtuigingen, machtsverhoudingen, sociale instellingen en wettelijke bepalingen.

De digitale kloof verkleinen

Enabel steunt meer dan 120 projecten rond digitalisering ten dienste van ontwikkeling. Deze projecten maken gebruik van digitale technologieën en oplossingen, en verkleinen de digitale kloof tussen mannen en vrouwen. De acties focussen op capaciteitsversterking en co-creatie met de projectpartners.

In Mozambique zet Enabel drones in bij de planning van hernieuwbare energie. In de DR Congo, Senegal en Niger gebruiken we mobiel geld om de betaalde toegang tot schoon drinkwater te verbeteren. In Guinee ondersteunt Enabel het gebruik van opensourcesoftware om de afvalstromen beter te beheren. In Marokko draagt Enabel bij tot de capaciteitsversterking van de Marokkaanse administratie door middel van digitalisering, zodat de openbare diensten efficiënter kunnen werken. In Mali ondersteunt Enabel de digitalisering van de registers van de burgerlijke stand zodat die algemeen toegankelijk worden. In Senegal en Benin versterken we de digitale competenties en het ecosysteem van de digitale economie in zijn geheel, met bijzondere aandacht voor jongeren in middelgrote steden en plattelandgebieden.

Belgisch Ontwikkelingsagentschap
Naamloze vennootschap van publiek recht met sociaal oogmerk

Hoogstraat 147
1000 Brussel, België
T + 32 (0)2 505 37 00
info@enabel.be
www.enabel.be

België
partner in ontwikkeling